

EK programmas Life+ līdzfinansēta projektā „Vides politikas un pārvaldības priekšlikumu izstrāde, demonstrējot tūrisma attīstības ieguvumus vides, sociālajā un ekonomikas jomā Slīteres nacionālajā parkā – Natura 2000 teritorijā” (Nr. LIFE07ENV/LV/000981).

Biedrības „Zaļā doma” ekspertu CETURTAIS ZIŅOJUMS

2010. gada 1. decembrī

ŠLĪTERE

SATURS

Putnu vērošana	3
Zvēru vērošana	3
Neparasti putnu novērojumi Kolkasragā	3
Skandināvijas sūnu pētnieku jaunatradumi Ziemeļkurzemē	5
Kolkas jūrmalā atrasta manta!	6
Tūrisma statistika Slīteres bākā 2010. gada tūrisma sezonā	7
Slīteres bākas apmeklējuma statistikas dati laika posmā no 2003.-2010. gadam	8
Slīteres NP dabas takas 2010. gada tūrisma sezonā	9
Slīteres NP infrastruktūras nākotne	9
Mazbānīša dabas taka	9
Laikapstākļu monitorings. 2010.gada 1.jūlijs - 18. novembris	11

Putnu vērošana

Putnu dienas 2010. gada aprīlī

Kolkasragā putnu vērošana 24. un 25. aprīlis, gids- V. Skuja – 17 cilvēki

Ances mežniecība, 27. aprīlis. Nodarbība dabā VMD, Latvijas valsts meži pārstāvjiem un Ances pamatskolas skolēniem, gids- V. Skuja – 25 cilvēki

Pasākums Ventspils muzejā – prezentācija par gada putnu medni. Klausītāji -dažādi cilvēki, kas iecienījuši muzeja pasākumus, kas veltīti dabas tēmai, vada H. Hofmanis -20 cilvēki

Nodarbība Mazirbes internātskolas audzēkņiem, vada H. Hofmanis – 40 cilvēki

Putnu dienas oktobrī

Kolkasragā Putnu vērošana 2.un 3. oktobrī, vada H. Hofmanis – 5 cilvēki

Ekskursija Kolkasragā Jūrmalas alternatīvās skolas audzēkņiem, vada H. Hofmanis - 16 cilvēki

Zvēru vērošana

Vada - Vilnis Skuja. 2010. gada vasarā Zvēru vērošana notikusi 4 reizes: Pītagu viesiem un Dzintarkrastu (Žocene) viesim. - kopā 5 cilvēki. Ārzmenieki – vācieši un francūži. Grupā viens līdz divi cilvēki

Ekskursijas pa teritoriju Skotijas un Vācijas delegācijām, vada - Vilnis Skuja – 40 cilvēki.

Neparasti putnu novērojumi Kolkasragā

1. tabula

laiks	Suga	veids
18. oktobrī	Sarkanā puskuitala	vēlākais novērojums Latvijā
oktobris	Melngalvas zosis	lielākie bari vienā dienā 337 putni
25. septembris	Sniedze	agrs novērojums rudenī (parasti ziemā)
oktobris	Platknābja pūslītis	piektais novērojums Latvijā
aprīlī	Avozeta	Reti novērojams putns, migrācijas laikā

Tundras ciemiņš – platknābja pūslītis

Vairākas dienas Kolkašragā varēja vērot platknābja pūslīti *Phalaropus fulicarius* -- bridējputnu, kurš iepriekš Latvijā konstatēts vien sešas reizes. Šī putnu suga ligzdo ziemeļu polārajos apgabalos, bet ziemo dienvidu puslodē. Latvijā tas ir maldu viesis, jo mūsu zeme ir nomaļus no šīs sugas parastā migrācijas ceļa. Īpaša ir pūslīšu barošanās metode – peldot tie griežas uz vietas ūdenī radot virpuļus kā rezultātā ūdens virspusē tiek pacelti dažādi bezmugurkaulnieki, kurus tas ātri nolasa.

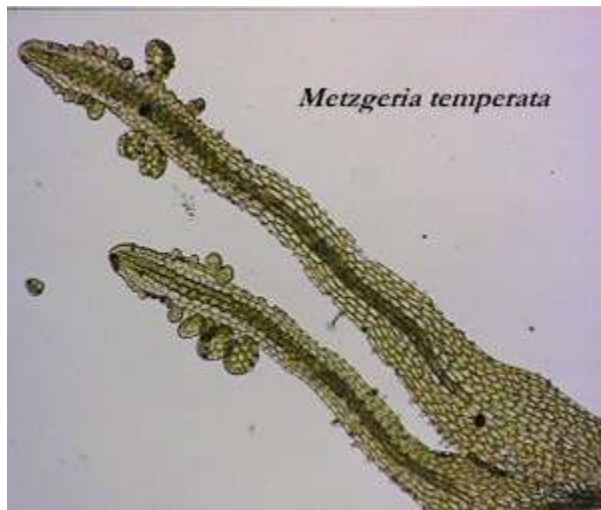
Savās ligzdošanas vietās tas atgriežas maija beigās, kad kāda ezeriņa krastā, vienkāršā bedrītē mātīte iedēj četras, retāk trīs olas. Interesanti, ka nepilnas trīs nedēļas olas perē tikai tēviņš. Arī vēlāk, pēc mazuļu izšķilšanās tēviņš ir tas, kurš lielajā pasaulē ieved mazuļus.

1. att: Platknābja pūslītis. V. Skujas foto

No www.slitere.lv

Skandināvijas sūnu pētnieku jaunatradumi Ziemeļkurzemē

2.attēls: Paul G. Davison / <http://www.una.edu>

Ilze Rēriha,

Dabas aizsardzības pārvaldes Slīteres nacionālā parka administrācijas eksperte

Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes lauku kursa „Sūnu un ķērpju ekoloģija un sistemātika” laikā, kas norisinājās no 27. jūlija līdz 4. augustam Kolkas prakšu bāzē, atrasta jauna sūnu suga Latvijā – *Metzgeria temperata*. Aknu sūna konstatēta Slīteres nacionālā parka rezervāta zonā Zilo kalnu nogāzē, kas ir viena no sugām bagātākajām vietām Latvijā.

Jauno sugu identificēja vieslektors no Norvēģijas Zinātnes un Tehnoloģiju Universitātes prof., dr.biol. Lars Soderstroms (Lars Söderström), kurš kursa laikā ar kolēģi no Porto Universitātes dr.biol. Anu Seneku vadīja vairākas lekcijas un praktiskās nodarbības.

Kopā pasaulē ir 57 mecgēriju sugas, no tām Latvijā līdz šim bija atrastas divas sugas. Jauno sugu var atpazīt pēc lapas dzīslas, ko veido divu šūnu rinda, un lapas gala, kas pakāpeniski sašaurinās. Mecgēriju sugas Latvijā ir sastopamas uz lapu kokiem cilvēka darbības neietekmētos mežos. Skandināvijas zinātnieki Slīteres nacionālajā parkā atrada arī divas šai teritorijai jaunas sfagnu sūnu sugas – *Sphagnum austinii* (syn. *Spagnum imbricatum*) un *Sphagnum pulchru*, tā papildinot šajā teritorijā konstatēto sūnu sugu saraksts.

Bez tam prof., dr.biol. Lars Soderstroms noteica vairākus Ilzes Rērihas ievāktos aknu sūnu herbārija paraugus, kas glabājas Slīteres nacionālā parka herbārijā. Rezultātā tika noteikta vēl viena jauna skapāņiju suga Latvijas florai – *Scapania aspera* (paraugs ievākts dabas liegumā „Stiklu purvi” uz kritālas purvainā mežā 2004. gada 15. aprīlī); Slīteres nacionālā parka floras saraksts papildināts ar ķīļlapju sugu *Anastrophyllum saxicola* – sugai šī ir otrā atradne Latvijā (paraugs ievākts Bažu purva apmalē uz kritālas purvainā mežā 2004. gada 4. aprīlī), bet dabas lieguma „Kaļķupes ieleja” floras saraksts papildināts ar Latvijā ļoti reti sastopamo pieczobu

trejsmailīti *Tritomaria quinquedentata* (paraugs ievākts Kaļķupes labajā krastā uz smilšakmens atseguma 2008. gada 9. augustā).

No www.slitere.lv

Kolkas jūrmalā atrasta manta!

3. attēls: Kuģa vraks. J. Dambīša foto

3. IX Kolkas liedagā pie «Ūšiem» no jūras tika izskalots kāda sen nogrimuša kuģa fragments.

Pēc dažu speciālistu sniegtajām ziņām, visticamāk tā būs daļa no kāda XIX gadsimtā būvēta kuģa, iespējams, no t.s. Kr. Valdemāra buriniekiem, pārējās tā atliekas vēl joprojām atrodas dzelmē netālu no Kolkas raga.

Valsts kultūras pieminekļu inspekcijas speciālist atradumu novērtēs un sniegs atzinumu par tā kultūrvēsturisko vērtību un tālākajām darbībām. Tad arī, iespējams, precīzi uzzināsim, kādu laiku un kādu cilvēku radīta ir šī interesantā vēstures liecība.

No www.dundaga.lv

Tūrisma statistika Slīteres bākā 2010. gada tūrisma sezonā

2. tabula

Mēnesis	Pieaugušie	Bērni	Bezmaksas	Kopā	Ārzemnieki	Vidējais cilvēku skaits dienā
Maijs	280	43	75	398	7 (Francija 5, Anglija, Vācija)	18
Jūnijs	654	60	69	783	31 (Amerika 3, Holande 3, Francija 4, Itālija 4, Igaunija 6, Somija 11)	36
Jūlijs	1056	95	234	1385	63 (Igaunija 4, Vācija 32 Francija 7 Somija 3 Anglija 5, Zviedrija 2 Lietuva 10)	65
Augusts	959	131	130	1220	35 (Anglija 5 Dānija Igaunija 17 Vācija 7 Amerika 5)	58
Septembris	402	6	47	455	64 (Anglija 5 Vācija 36 Francija 2 Polija 20)	19
Oktobris	225	41	22	288	43 (Vācija 2 Lietuva 35 Austrālija 6)	13
Kopā (sezonā) no 01.05.2010-17.10.2010.	3576	376	577	4529	237	

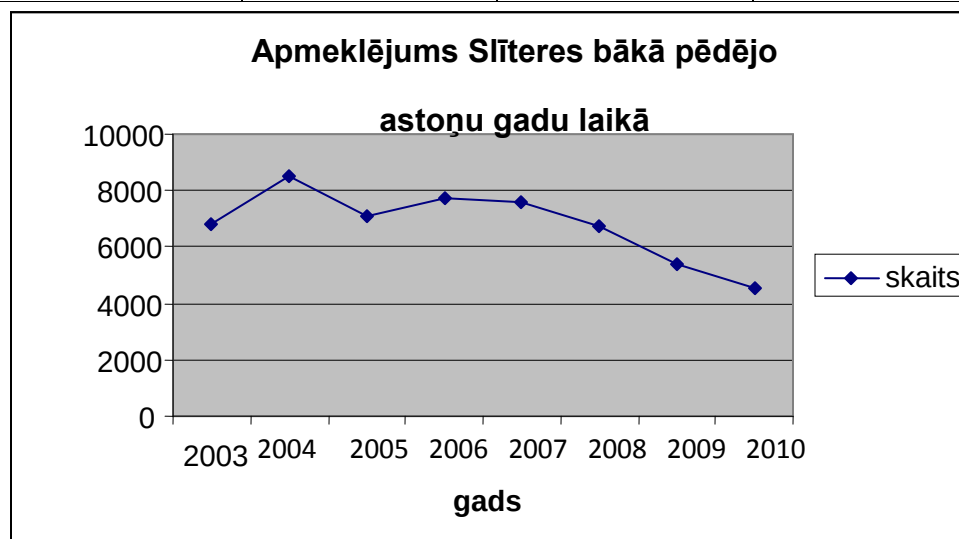
Šajā sezonā bākas darba organizācijā bija izmaiņas – strādāja viens darbinieks – kasieris. Gids netika algots, kā tas notika līdz šim kopš 2003. gada. Iespējams šis apstāklis izskaidro bākas apmeklētāju skaita kritumu. Kasiera –gida kvalifikācija bija zemāka, svešvalodas zināšanas (angļu) ļoti vājas. Šādas izmaiņas notika, jo bāka tika nodota apsaimniekošanā SIA GNP Informācijas centrs, darbinieku izvēlējās šī firma. Agrāk, kad bākas darbiniekus algoja DAP SNPA, tradicionāli šeit strādāja augsti kvalificēti vides gidi, kuru slava „no mutes mutē” bija nākusi lielo tūrisma firmu ausīs (no sarunām ar lielo firmu gidiem LC semināra laikā "Dzintarkrastos"11. nov.2010), kas savos maršrutos iekļāva Slīteres bāku tieši šī iemesla dēļ.

Ārzemnieku skaita kritums uzskaites datos var būt izskaidrojams ar kasiera sliktajām valodas zināšanām, tāpēc ne vienmēr uzskaitē veikta pareizi. Arī Slīteres taka bieži vien piesaista ārzemniekus.

Slīteres bākas apmeklējuma statistikas dati laika posmā no 2003.-2010. gadam

3.tabula

Gads	Apmeklētāju skaits	t.sk.skolēni, studenti	t.sk.pensionāri	t.sk.ārzemnieki
2010	4529	Nav uzskaites	Nav uzskaites	237
2009	5414	Nav uzskaites	Nav uzskaites	600
2008	6740	Nav uzskaites	Nav uzskaites	725
2007	7560	1890	825	670
2006	7750	2080	870	700
2005	7125	1985	860	1000
2004	8510	3600	1240	600
2003	6834	3242	670	Nav uzskaites

Grafikā uzskatāmi redzams pakāpenisks apmeklējuma samazinājums kopš 2006. gada.

Slīteres NP dabas takas 2010. gada tūrisma sezonā

Slīteres dabas taka bija slēgta visu sezonu. Izņēmums bija Bioloģiskās daudzveidības diena 22. maijā un Slīteres ceļotāju diena 12. jūnijā. Iemesls – takas seguma sliktais tehniskais stāvoklis, sabrukušā arī kāpnes, kas ved lejup pa Slīteres Zilo kalnu nogāzi. Pieprasījums pēc takas bija, cilvēki vēlējās taku apmeklēt reizē ar Slīteres bāku.

Pēterezera dabas taka netika oficiāli slēgta līdz septembrim. Taču takas segums visu sezonu bija ļoti slikta stāvoklī, īpaši lietainā laikā satrunējušie laipas posmi radīja bīstamību.

Slīteres NP infrastruktūras nākotne

Dabas aizsardzības pārvalde ir saņēmusi atbalstu projektam „Antropogēno slodzi samazinošās un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās”, kuru līdzfinansēs Eiropas Reģionālās attīstības fonds. Projekta ietvaros tiks veikti pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās, lai samazinātu augsnes eroziju, mazinātu eitrofo piesārņojumu, optimizētu apmeklētāju plūsmu, saglabājot dabas vērtības un novirzot apmeklētājus uz mazāk jūtīgām teritorijām, nodrošinātu teritorijas pieejamību, izgatavotu un izvietotu informatīvos stendus par projektā iekļautajām Natura 2000 teritorijām un tajās izveidoto infrastruktūru. Līdzekļi jāapgūst līdz 2012. gadam.

Šī projekta ietvaros rekonstruēs Slīteres dabas taku, Pēterezera dabas taku, izveidos stāvlaukumus un atpūtas vietas Sīkragā, Pītragā u.c.

Slīteres dabas takā paredzēti infrastruktūras būvniecības sekojošā apjomā:

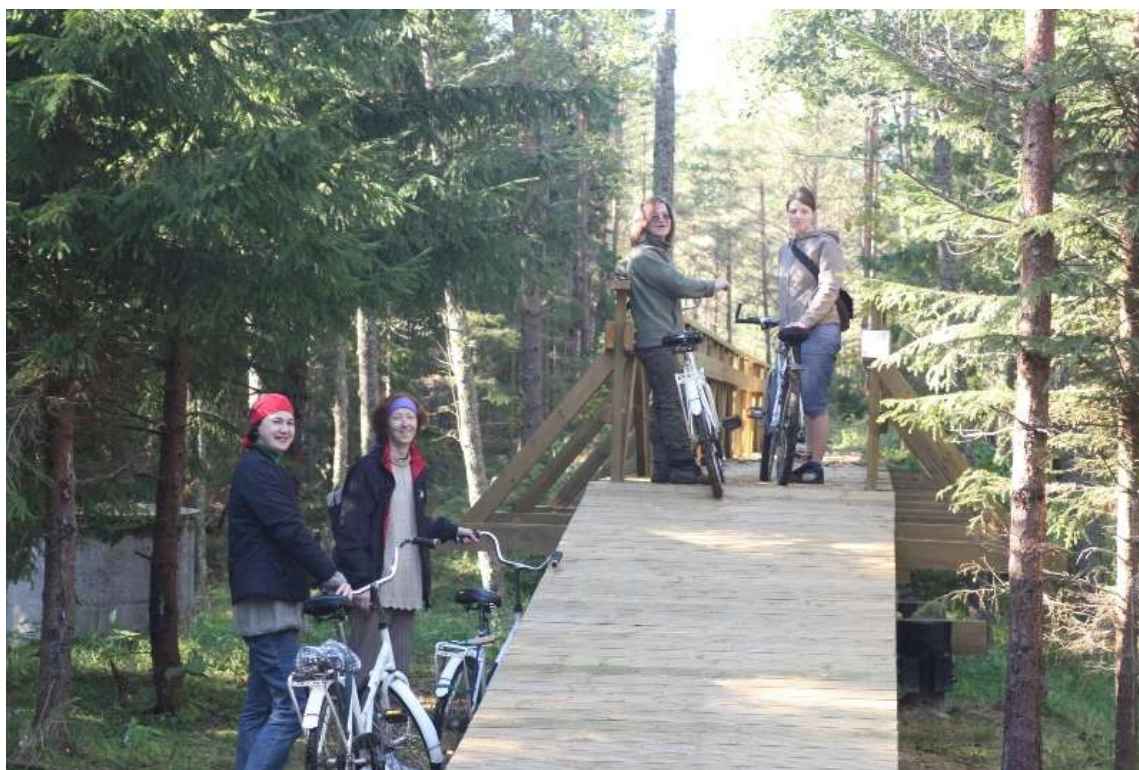
4 informācijas stendi,

laipa 1300m,

kāpnes 70m.

Mazbānīša dabas taka

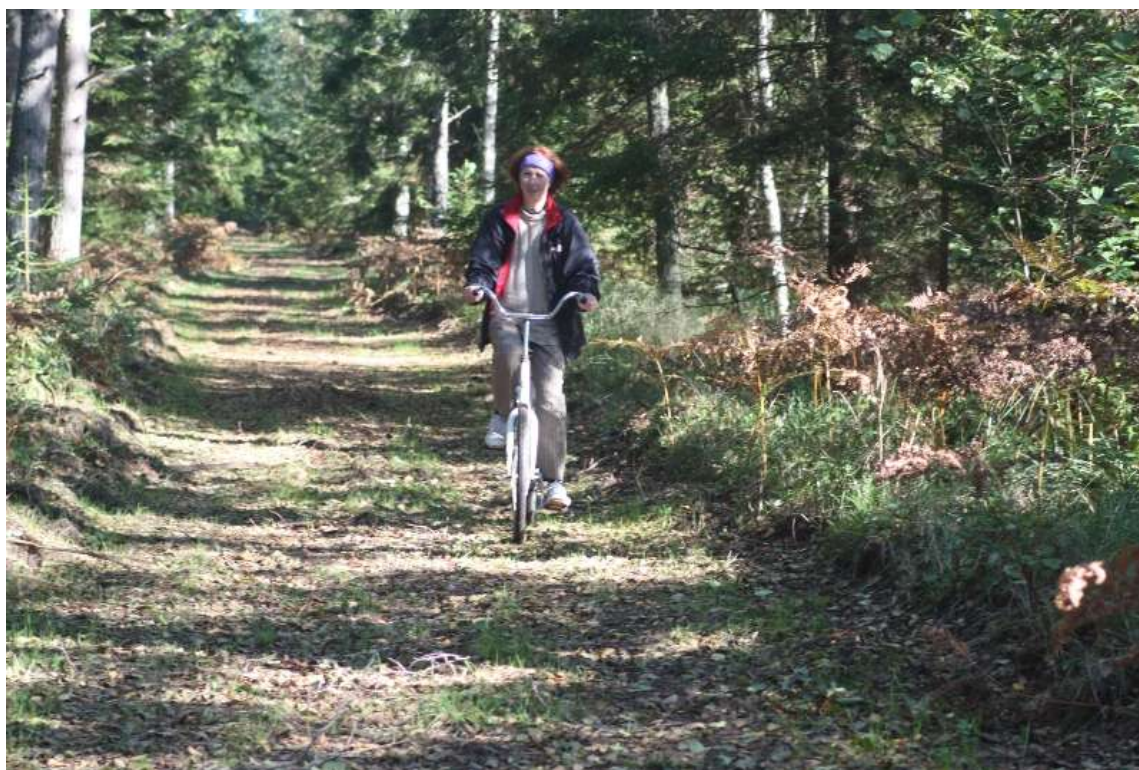
2010. gadā Slīteres NP teritorijā izveidota jauna dabas taka -velomaršruts 7km posmā Mazirbe - Sīkrags. Taka - velomaršruts (daļēju sakrīt ar Slīteres velomaršruta posmu)ved pa šaursliežu dzelzceļa stigu. Uzbūvēti divi koka tilti pāri Mazirbes upei un Ķikānam vietās, kur no 1916.- 1963. gadam tās šķērsoja dzelzceļš, pa kuru kursēja vilciens, kuru Ziemeļkurzemē dēvēja par Mazbānīti. Informācija par Mazbānīti - vēsturisks apskats - izvietota uz 2 informācijas stendiem. Stigas segums nolīdzināts. Taka tapusi Baltijas jūras reģiona programmas projekta *Baltijas Zaļā josta* ietvaros.

4. attēls: Tilts pāri Mazirbei

5. attēls: Informācijas stends Mazbānītis

6. attēls: Līdzinātais takas segums

Laikapstākļu monitorings. 2010.gada 1.jūlijs - 18. novembris

4. tabula

Datums/Diena	Gaisa temp. °C ap plkst 15	Mākoņainība	Vējš	Nokrišņi dienas gaitā	Piezīmes
1. jūlijs	18	mākoņains	vidējs	-	
2 jūlijs	18	skaidrs	lēns	-	
3 jūlijs	22	skaidrs	lēns	-	
4 jūlijs	23	skaidrs	lēns	-	
5 jūlijs	24	mākoņains	lēns	-	Vakarā negaiss
6 jūlijs	22	mākoņains	lēns	-	
7 jūlijs	20	mākoņains	lēns	nelieli	
8 jūlijs	19	mākoņains	lēns	-	
9. jūlijs	21	skaidrs	Vidējs	-	
10. jūlijs	26	skaidrs	lēns	-	

11. jūlijs	28	skaidrs	lēns	-	
12. jūlijs	31	skaidrs	lēns	-	
13. jūlijs	30	skaidrs	Vidējs	-	
14. jūlijs	24	mākoņains	lēns	-	
15. jūlijs	26	mākoņains	lēns	nelieli	
16. jūlijs	24	mākoņains	lēns	-	
17. jūlijs	27	skaidrs	bezvējš	-	
18. jūlijs	22	apmācies	lēns	-	
19. jūlijs	20	skaidrs	Vidējs	Vidēji	
20. jūlijs	22	mākoņains	Vidējs	-	
21. jūlijs	24	skaidrs	Vidējs	-	
22. jūlijs	28	mākoņains	Vidējs	-	
23. jūlijs	20	apmācies	Vidējs	-	
24. jūlijs	19	apmācies	Vidējs	vidēji	
25. jūlijs	20	mākoņains	Vidējs	-	
26. jūlijs	24	mākoņains	Vidējs	-	
27. jūlijs	18	apmācies	lēns	-	
28. jūlijs	20	apmācies	lēns	-	
29. jūlijs	20	mākoņains	Vidējs	-	
30. jūlijs	22	apmācies	lēns	-	
31. jūlijs	20	mākoņains	Vidējs	-	
01.08.2010.	20	skaidrs	Lēns	-	
02.08.2010.	26	mākoņains	Lēns	-	
03.08.2010.	23	Apmācies	Lēns	nelieli	
04.08.2010.	21	mākoņains	Vidējs	nelieli	
05.08.2010.	18	Apmācies	Lēns	Vidēji	
06.08.2010.	22	Mākoņains	Lēns	-	
07.08.2010.	26	Mākoņains	Lēns	-	Dūmaka
08.08.2010.	24	Mākoņains	Vidējs	-	pērkons
09.08.2010.	18	Apmācies	Vidējs	nelieli	
10.08.2010.	18	Mākoņains	Vidējs	-	
11.08.2010.	22	Mākoņains	Lēns	stiprs	pērkons
12.08.2010.	22	Mākoņains	Vidējs	Vidēji	pērkons
13.08.2010.	26	Skaidrs	Lēns	-	sutīgs
14.08.2010.	26	Skaidrs	bezvējš	-	sutīgs
15.08.2010.	26	Skaidrs	Lēns	-	
16.08.2010.	25	Mākoņains	Vidējs	Vidēji	pērkons

17.08.2010.	26	Skaidrs	Lēns	-	sutīgs
18.08.2010.	21	Mākoņains	Lēns	-	
19.08.2010.	16	Apmācies	Lēns	-	
20.08.2010.	18	Skaidrs	lēns	-	
21.08.2010.	18	Apmācies	Lēns	Vidēji	
22.08.2010.	18	Mākoņains	Vidējs	Vidēji	
23.08.2010.	18	Mākoņains	Vidējs	-	
24.08.2010.	18	Mākoņains	stiprs	nelieli	
25.08.2010.	14	apmācies	Vidējs	Vidēji	
26.08.2010.	16	Mākoņains	Vidējs	nelieli	
27.08.2010.	15	Mākoņains	Vidējs	nelieli	
28.08.2010.	16	Mākoņains	Lēns	-	
29.08.2010.	15	Mākoņains	Lēns	nelieli	
30.08.2010.	14	Mākoņains	Lēns	Vidēji	
31.08.2010.	15	Mākoņains	lēns	-	
04.09.2010.	14	mākoņains	vidējs	-	
05.09.2010.	15	mākoņains	stiprs	nelieli	
11.09.2010.	11	apmācies	lēns	nelieli	
12.09.2010.	16	apmācies	lēns	nelieli	
18.09.2010.	10	mākoņains	lēns	-	
19.09.2010.	8	mākoņains	vidējs	-	
25.09.2010.	11	mākoņains	stiprs	nelieli	
26.09.2010.	8	apmācies	vidējs	-	
02.10.2010.	6	mākoņains	vidējs	nelieli	
03.10.2010.	7	mākoņains	vidējs	nelieli	
09.10.2010.	4	mākoņains	vidējs	-	
10.10.2010.	6	mākoņains	vidējs	-	
16.10.2010.	3	mākoņains	stiprs	nelieli	
17.10.2010.	4	mākoņains	lēns	-	
23.10.2010.	3	apmācies	stiprs	nelieli	
24.10.2010.	4	apmācies	Vidējs	nelieli	
30.10.2010.	11	mākoņains	lēns	-	
31.10.2010.	6	mākoņains	lēns	-	
06.11.2010.	4	apmācies	vidējs	-	
07.11.2010.	6	apmācies	lēns	nelieli	
13.11.2010.	4	apmācies	stiprs	Vidēji	
14.11.2010.	6	mākoņains	lēns	-	

18.11.2010.	3	apmācies	lēns	-	
20.11.2010.	6	apmācies	vidējs	-	
21.11.2010.	4	apmācies	lēns	nelieli	
24.11.2010.					Pirmais sniegs
27.11.2010.	-6	mākoņains	lēns	-	Sniega sega 2cm
28.11.2010.	-7	apmācies	lēns	Nedaudz snieg	Sniega sega 3cm

1. Tabula tiek aizpildīta par situāciju adresē „Puteri”, Ances pag. Ventpils novads (5km uz rietumiem no Slīteres)
2. Šī tabula tiek aizpildīta katru dienu jūnijā, jūlijā un augustā un pārējā gada sestdienās, svētdienās un svētku (brīvdienām) dienās.
3. Aptuvenā gaisa temperatūra tiek atzīmēta tā, kas dienas vidū.
4. Mākoņainība tiek izteikta trīs variantos: apmācies, mākoņains, saulains.
5. Nokrišņi tiek izteikti trīs variantos: stiprs lietus, neliels lietus, bez nokrišņiem (tas pats attiecībā uz sniegu).
6. Monitorings tiek vests visu projekta laiku.